

Koronaviruso poveikis pasaulinei bulvių ir daržovių rinkai

Šiuo laikotarpiu daugelio šalių vyriausybės įgyvendino įvairias priemones apsaugai nuo koronaviruso plitimo. Šios priemonės turi padarinių pasaulinei prekybai šviežiais vaisiais ir daržovėmis. Beveik visose šalyse imamas atsargumo priemonių: dirbama kiek įmanoma daugiau namuose, sandėliai neveikia visu pajėgumu dėl erdvės, kurią reikia palikti tarp darbuotojų, vežėjai turi likti sunkvežimiuose ir t. t. Paklausa sutelkta į mažmeninę prekybą, nes žmonės kaupia atsargas ir daugiau gamina namuose.

Citrusinių vaisių paklausa auga dėl jų sudėtyje esančio vitamino C kiekio. Tačiau Ispanija praneša, kad beveik nėra jų atsargų, nes vaisiai patenka tiesiai į rinką. O avokadų, mangų ir uogų prekybininkai baiminasi, kad sumažės jų produktų paklausa.

Kalbant apie logistiką, šaldytuvų konteinerių trūkumas ir oro krovinių apribojimai yra pagrindiniai veiksniai, darantys įtaką sektoriui. Kelių eismą Europoje apsunkina vidaus sienų kontrolė. Augintojams nerimą kelia ir darbo jėgos trūkumas.

Nyderlanduose, užsidarius viešojo maitinimo įstaigoms, labai padidėjo bulvių ir daržovių apyvarta prekybos centruose. Didžiausią susirūpinimą kelia importas dideliu atstumu. Pirkėjai daugiausia perka produktus, kurie daro teigiamą poveikį sveikatai (imbierą, česnakus) ir ilgesnio galiojimo daržoves bei vaisius (svogūnus, kopūstus, obuolius). Daugiau prekybos vaisiais ir daržovėmis vykdoma tiesiogiai iš mažesnių ūkių. Bulvių rinkai susidariusi situacija didesnės įtakos neturi. Paskelbus paramos priemones verslininkai jaučiasi palaikomi vyriausybės.

Belgijoje labiausiai nukentėjo bulvių sektorius. Ypatingai nukentėjo augintojai, kurie teikia bulves perdirbimo pramonei, nes gamyba beveik sustojo dėl uždarytų viešojo maitinimo įstaigų. Tokia situacija gali turėti įtakos ankstyvųjų bulvių, kurios skirtos perdirbti, plotams šalyje.

Jungtinėje Karalystėje didžiausias iššūkis bus darbuotojų trūkumas, kuris pradės jaustis jau gegužės mėn. Bus siūloma viešbučių ir restoranų darbuotojams padirbėti žemės ūkyje. Bulvių ir daržovių paklausa prekybos centruose labai išaugusi.

Vokietijoje kol kas nėra priežasčių, dėl kurių gali pritrūkti šviežių vaisių ir daržovių. Tačiau bus neišvengiamas sezoninių ir logistikos darbuotojų trūkumas. Siūloma

logistikos darbuotojams sušvelninti prevencines priemones, kad kai kuriais atvejais nereikėtų karantino.

Austrijoje imtasi griežtų saugumo priemonių siekiant apriboti viruso plitimą. Ribojama žmonių judėjimo laisvė. Daugelis vengia viešųjų erdvių ir daugiau užsisako prekes į namus.

Šveicarijoje vaisių ir daržovių lentynos prekybos centruose dažnai būna tuščios. Dienos užsakymai padidėjo 60 proc., tai turi įtakos ir taip stringantiems logistikos procesams.

Prancūzijoje, kaip ir kitose šalyse, gyventojai kaupia atsargas. Populiariausi produktai yra morkos, bulvės, citrusiniai vaisiai, o prabangos prekes (pvz., šparagus) realizuoti darosi sunkiau. Pasunkėjus logistikos sąlygoms vežėjai nenori rizikuoti ir įstrigti Italijoje, todėl italai pasiima prekes patys prie Prancūzijos sienos. Dėl sienų kontrolės, griežtų higienos taisyklių, darbuotojų susirgimo, didėjančios paklausos, kainos jau pradėjo kilti.

Italijos šiaurėje padėtis labai bloga, pietuose – kol kas ji labiau kontroliuojama. Mažmeninės prekybos užsakymai padidėjo 30 proc., o viešbučių ir viešojo maitinimo įmonių sumažėjo 80 proc. Kainos tiekėjams yra geros, nes sumažėjo importuotų produktų, todėl pardavimai vidaus rinkoje kai kurių produktų padidėjo 40 proc. Citrusinių vaisių realizacija vyksta gerai, tačiau tokių daržovių, kaip brokoliai, žiediniai kopūstai, špinatai, artišokai, paklausa sumažėjo. Braškių kaina taip pat sumažėjo 30–40 proc. Kalbant apie logistiką daugiausia problemų kyla dėl sienų su Austrija, Slovėnija ir Kroatija. Darbuotojų trūkumas išlieka pagrindine problema.

Ispanija po Italijos yra labiausiai viruso paveikta šalis Europoje. Augintojai stengiasi nuimti kuo daugiau derliaus, kad patenkinti prekybos centrų paklausą. Kai kurie prekybininkai apribojo parduodamus kiekius. Bulvių ir bananų paklausa yra didelė, todėl jų kainos pakilo. Citrusinių vaisių paklausa išlieka didelė ir kainos kyla. Artėjant ekonomikos nuosmukiui prekybininkai baiminasi, kad sumažės prabangių prekių, tokių kaip mangai, avokadai, įvairios uogos, paklausa. Eksportas į Europos šalis didėja dėl augančios vaisių ir daržovių paklausos. Didesnė paklausa, gamybos problemos ir susidarančios papildomos išlaidos sukėlė įtampą tarp importuotojų ir eksportuotojų. Daugelis sunkvežimių grįžta į Ispaniją tušti.

Lenkijoje sienos yra uždarytos. Praleidžiami tik produkcijos vežėjai, tačiau eilės prie Vokietijos sienos būna apie 20 km. obuolių paklausa kol kas didelė. Tačiau prekybininkai baiminasi, kad sumažės vaisių ir daržovių paklausa dėl trumpo jų galiojimo laiko, nes mokyklos yra uždarytos, o kitos pardavimo vietos yra apribotos.

Vengrijoje darbuotojų trūkumas turės didelę įtaką kininių kopūstų derliui, kurių sezonas jau prasideda. Sezoniniai darbininkai iš Rumunijos yra išvykę namo. Tai taps problema, kai reikės nuimti paprikas, pomidorus, vyšnias ir slyvas – pagrindinius Vengrijos eksporto produktus.

Rytų **Turkijoje** didžiausia problema yra uždarytos sienos su Iraku ir Iranu. Nors citrusinių vaisių paklausa Europoje labai išaugo, vaisiai ir daržovės rytų Turkijoje buvo parduodami su nuolaidomis iki 90 proc.

Šaltinis: FreshPlaza